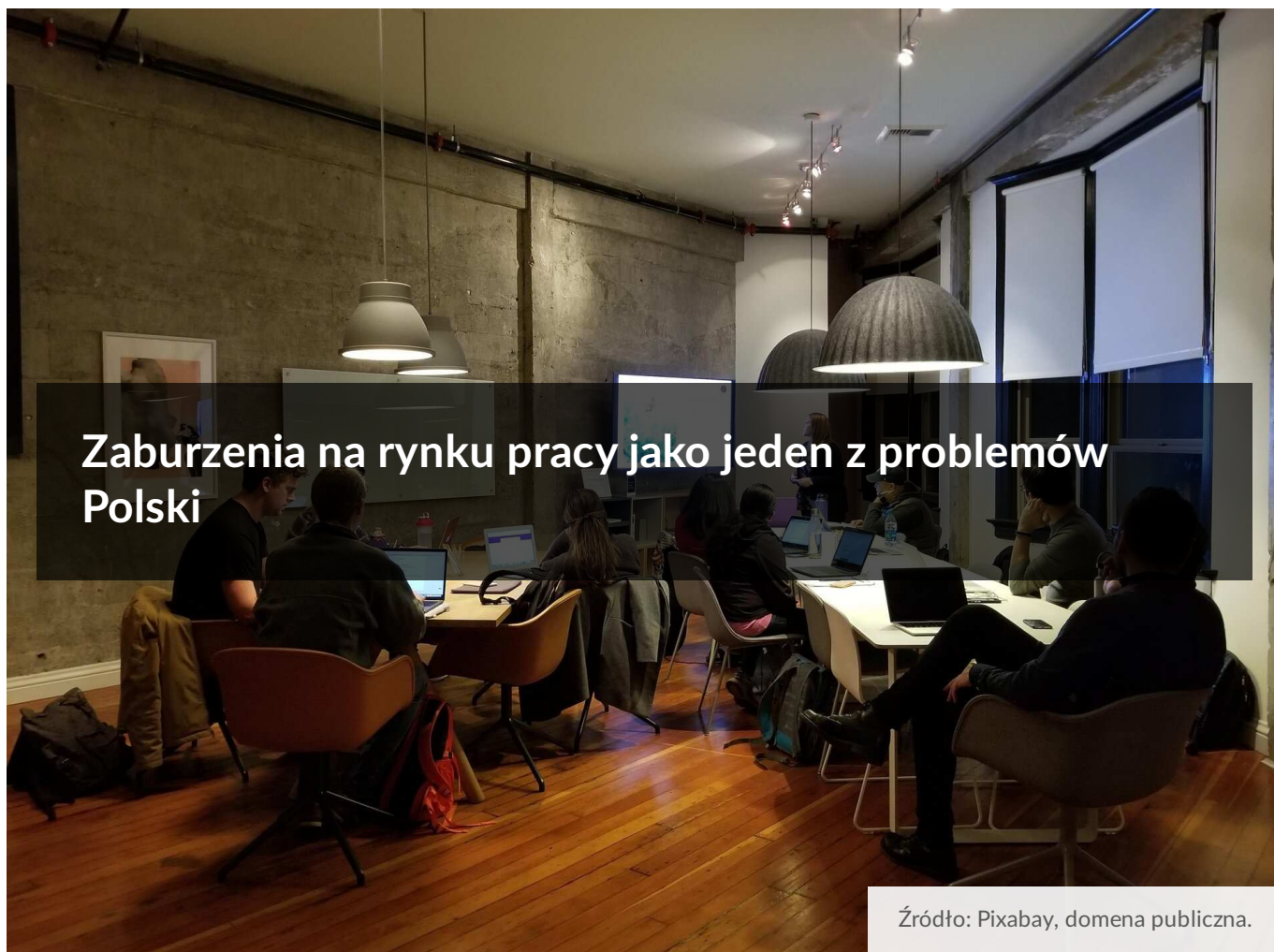

Zaburzenia na rynku pracy jako jeden z problemów Polski

- [Wprowadzenie](#)
- [Badanie 1](#)
- [Audiobook](#)
- [Film](#)
- [Badanie 2](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Zaburzenia na rynku pracy jako jeden z problemów Polski

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Statystycznie rzecz biorąc**”.

W wieku kilku lat nie mamy problemu z wyborem przyszłego zawodu: strażak, kosmonautka, weterynarz... Ale z czasem coraz trudniej jest zaplanować swoją karierę. Liczą się nie tylko talenty, zamiłowania i zdolności, w grę wchodzi także to, czy rynek pracy potrzebuje takich ludzi jak my. Jak to przewidzieć? Jaki kierunek studiów wybrać, żeby potem znaleźć pracę?

Twoje cele

- Scharakteryzujesz rynek pracy, odwołując się do danych statystycznych.
- Powiążesz wybrane cechy charakteryzujące współczesny rynek pracy w Polsce z zagrożeniami, jakie czekają na ciebie jako przyszłego pracobiorcę.
- Zaprojektujesz ścieżkę swojej kariery zawodowej.

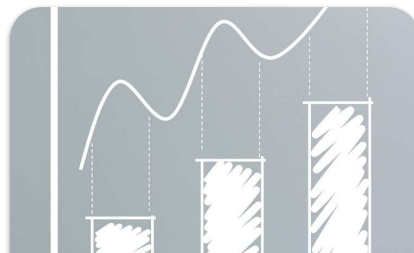
Dla zainteresowanych

**Badania opinii
publicznej: historia,
metody i ośrodki**

**Badanie opinii
publicznej**

**Rynek pracy i jego
problemy**

Edukacja a rynek pracy

Badanie 1

Odpowiedz na trzy pytania dotyczące twoich oczekiwań co do przyszłej pracy zawodowej i swojej sytuacji na rynku pracy. Wariant „trudno powiedzieć” wybierz tylko wtedy, gdy rzeczywiście nie potrafisz się zdecydować na żadną z pozostałych odpowiedzi.

Ćwiczenie 1

Jakie są twoje oczekiwania względem państwa i jego roli w zapewnieniu ci utrzymania? Zaznacz wszystkie opcje, z którymi się zgadzasz.

☐ Oczekuję od państwa, że pomoże mi znaleźć pracę, jeżeli byłaby taka potrzeba.

☐ Oczekuję od państwa pomocy socjalnej, która pozwoli mi całkowicie pokryć koszty życia w sytuacji, gdy nie będę mógł/mogła znaleźć pracy.

☐ Oczekuję od państwa pomocy w finansowaniu mojej nauki lub szkoleń.

☐ Nie oczekuję niczego od państwa.

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań. Kwiecień 2019*, PARP, Warszawa 2019, s. 9.

Ćwiczenie 2

Jakie są twoje oczekiwania względem państwa i jego roli w zapewnieniu ci utrzymania?

- ☐ Oczekuję od państwa, że pomoże mi znaleźć pracę, jeżeli byłaby taka potrzeba.
- ☐ Oczekuję od państwa pomocy socjalnej, która pozwoli mi całkowicie pokryć koszty życia w sytuacji, gdy nie będę mógł/mogła znaleźć pracy.
- ☐ Oczekuję od państwa pomocy w finansowaniu mojej nauki lub szkoleń.

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań. Kwiecień 2019*, PARP, Warszawa 2019, s. 9.

Ćwiczenie 3

Jakie są twoje oczekiwania co do stabilności zatrudnienia? Czy...

- ☐ zależy ci na umowie o pracę na czas nieokreślony, nawet jeżeli wiązałoby się to z dużo niższym wynagrodzeniem netto niż w przypadku innych form zatrudnienia?
- ☐ wolisz bardziej stabilne miejsce pracy z mniejszym wynagrodzeniem netto niezależnie od rodzaju umowy?
- ☐ trudno powiedzieć

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań. Kwiecień 2019*, PARP, Warszawa 2019, s. 10.

Ćwiczenie 4

Jakie są twoje oczekiwania finansowe co do zarobków w przyszłej pracy?

- ☐ poniżej średniej krajowej
- ☐ chociaż równowartość, ale nie więcej niż dwukrotność średniej krajowej
- ☐ między dwukrotnością a trzykrotnością średniej krajowej
- ☐ ponad trzykrotność średniej krajowej

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań*. Kwiecień 2019, PARP, Warszawa 2019, s. 10.

Porównaj swoje odpowiedzi z propozycjami innych uczniów. Czy między waszymi odpowiedziami były duże rozbieżności?

Ćwiczenie 5

Rozważ następujące problemy.

Czym jest praca: możliwością czy koniecznością? Dobrodziejstwem czy utrapieniem?

W jakich okolicznościach? Dlaczego?

Jakie dostrzegasz pozytywne i negatywne konsekwencje regulacji rynku pracy przez państwo?

Czy pomysł minimalnego dochodu dla każdego obywatela bez względu na to, czy pracuje, czy nie, można uznać za sensowny?

Jak twoim zdaniem czuje się człowiek pozbawiony możliwości pracy? Dokonaj w miarę pełnej charakterystyki jego sytuacji we wszystkich wymiarach, które dostrzegasz.

Przedyskutuj swoje odpowiedzi z koleżankami i kolegami z klasy. Przeanalizuj, czy wasze rozwiązania bardzo się różnią. Ustalcie wspólnie, z czego to wynika.

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznaj się z audiobookiem, zwracając uwagę na inne, poza bezrobociem, [patologie](#) rynku pracy. Skonfrontuj tezy przedstawione w nagraniu z opiniami przedsiębiorców na temat młodych pracowników.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/Pmn1IncOs>

Postpandemiczny i sprekaryzowany rynek pracy w Polsce

Współczesny rynek pracy jest bardzo skomplikowany. Z jednej strony wpływa na to zmiana zróżnicowania form zatrudnienia, z drugiej – postęp technologiczny, a z trzeciej – zmiana społeczna. Ta ostatnia spowodowała zmianę statusu przynajmniej części pracobiorców: z instrumentalnie traktowanego narzędzia w świadomy swoich potrzeb i celów podmiot kreujący ścieżkę kariery zawodowej. Dotyczy to szczególnie ludzi młodych, którzy wchodzą na rynek pracy. Tak to charakteryzuje profesor Adam Mrozowski:

„Kiedy przyglądaliśmy się młodym ludziom, z którymi rozmawialiśmy w ciągu ostatnich kilku lat, to udało się wyodrębnić trzy sposoby myślenia o pracy. (...) Pierwsza wizja pracy jest taka, w której oczekuje się – mimo wszystko – stabilnego, dobrze płatnego, oferującego przewidywalną ścieżkę kariery zatrudnienia. Niezależnie od tego, czy to będzie w formie zatrudnienia robotniczego (opartego na pracy fizycznej), czy też pracy korporacyjnej. (...) Druga wizja jest postfordowska. Wszystko, co jest traktowane jako wartość w pierwszej (na przykład stabilność, spokój i przewidywalność), w drugiej stanowi pewien problem, ponieważ jest traktowane jako ograniczenie wolności i kreatywności. W Polsce mamy jej dwie odmiany: kreatywną i przedsiębiorczą. W pierwszej dobra praca to taka, która umożliwia samorealizację, daje możliwość spełnienia się. Niekoniecznie w sztywnych ramach czasowych, niekoniecznie w obrębie dobrze zdefiniowanego związku z pracodawcą, czyli na przykład umowy o pracę. Częściej w postaci miejsca pracy, które się samemu tworzy, bądź to jako przedsiębiorca bądź to w ramach projektów jak to w NGOs bywa. Druga wizja kojarzyła nam się (...) z typem myślenia (...) „anything goes” – wszystko przejdzie. (...) Mamy jeszcze

ostatnią kategorię: to są młodzi ludzie, którzy nie widzą pracy jako płaszczyzny samorealizacji czy też realizacji potrzeb, którzy starają się budować swoje życie obok pracy. Wzór taki realizowali narratorzy, których łączyło instrumentalne podejście do pracy postrzeganej jako źródło dochodu potrzebnego do samorealizacji na innych polach. To, czy była to praca prekaryjna, czy nie, a także czy dochód czerpany był z pracy, czy z innych źródeł, miało znaczenie drugorzędne. Przykładem mogą być na przykład squattersi, ale i osoby pracujące na czarno i oddające się podróżowaniu”.

Wydawałoby się, że niektóre formy zatrudnienia, szczególnie te elastyczne, są stworzone dla niektórych strategii życiowych młodych ludzi. Ale rynek pracy to nie supermarket. Nie można po prostu wejść i wybrać sobie tego, co nam najbardziej odpowiada. Czasami niekorzystne formy zatrudnienia rozwijane są samoistnie, wbrew interesowi społecznemu i interesom samych zatrudnionych. Tak postrzega to profesor Mrozowski:

„Cały nasz świat państwa dobrobytu jest właściwie oparty na założeniu, że pracujemy w sposób w miarę stabilny, w ramach (...) umowy o pracę. W sytuacji, kiedy umowa o pracę przestaje być powszechnie obowiązującą normą, instytucje życia związanego z pracą również podlegają erozji. Na tym, w dużym uproszczeniu mówiąc, polega proces prekaryzacji. My często koncentrujemy się na pierwszym, węższym rozumieniu prekaryzacji, czyli na niestandardowych formach zatrudnienia, ale chyba ważniejsze jest to, że destandaryzacja zatrudnienia prowadzi do zaburzenia funkcjonowania instytucji państwa opiekuńczego, które ukształtowało się w wyniku „cywilizowania” kapitalizmu. To jest moim zdaniem ważny element procesu prekaryzacji. Kiedy zapytamy w Polsce, kim są prekariusze, to opisując ich środowisko, możemy posłużyć się metaforą cebuli, która składa się z wielu warstw. Mamy więc jądro prekaryzacji. Ci najbardziej sprekaryzowani (...) pracują w ramach umów cywilnoprawnych, które zawiązują nieregularnie. Umowy te nie gwarantują im osiągnięcia minimum dochodowego. Nie mają możliwości występowania w sposób zbiorowy w stosunkach pracy po to, żeby realizować swoje interesy, bo ograniczane jest ich prawo (albo de iure, albo de facto) do zrzeszania się w związki zawodowe czy inne organizacje pracownicze. Prekariusze to osoby, które z racji wykonywanej pracy nie mają dostępu do czegoś, co możemy nazwać dochodem społecznym, czyli do (...) świadczeń i benefitów związanych z wykonywaniem pracy standardowej, takiej jak inni pracownicy.

Możemy te cechy stopniować, niektórzy mają tylko część z tych cech, inni wszystkie, stąd metafora cebuli (...).

Przerzucanie kosztów pracy na pracowników, które obserwujemy obecnie, to nie jest nic nowego. Nowe jest to, że doświadczyliśmy tego w sposób tak masowy i tak powszechny. Kolejną sprawą, którą nam pandemia uświadomiła, to fakt, że posiadanie stałego łącza internetowego jest pewnym przywilejem, niedostępnym dla wszystkich. (...) Drugą kwestią jest sprzęt komputerowy, ja jestem szczęśliwym posiadaczem laptopa zakupionego ze środków grantowych, który mi służy na tyle często, że mam wytarte klawisze. Co jest pośrednim dowodem na intensyfikację pracy podczas pandemii, mówiąc humorystycznie.

(...) Wydaje mi się, że świat pracy po pandemii będzie taki, jakim go znamy dzisiaj, tylko „bardziej”. To nie będzie świat, który się zmieni w sposób radykalny (...). To będzie świat, w którym obserwowane teraz trendy zostaną uwypuklone. Po pierwsze, będzie to osvajanie pracy zdalnej. Po drugie, dalsze osvajanie prekaryjności. Może się okazać po pandemii, że to doświadczenie niestabilności, niepewności stanie się uogólnione i przestanie nas dziwić nawet w tych okolicznościach, które dziwiły nas wcześniej. Nastąpi też osvajanie cykliczności kryzysów, ale być może również silniejsza stanie się świadomość, że kapitalizm jest bardziej na nie odporny, niż nam się czasami wydaje. Wydawało się nam w marcu, że jeśli gospodarka stanie, to nam się cały świat zawali (...). Okazało się (...), że gospodarka kapitalistyczna jest dość odporna na tego typu wstrząsy. (...) Podsumowując przewidywane przeze mnie zmiany: osvajanie pracy zdalnej na poziomie mikro, osvajanie prekaryjności na poziomie mezo i osvajanie kryzysów na poziomie makro mogą być dziedzictwem pandemii”.

Oprac. na podst.: *Nierówne rytmy zmian świata pracy – rozmowy socjologów w czasie epidemii*, ath.bielsko.pl [dostęp: 18.03.2021].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Zaprojektuj swoją karierę zawodową na 15 najbliższych lat, uwzględniając czekające Cię jeszcze etapy kształcenia, tak aby uniknąć niebezpieczeństwa wykluczenia z rynku pracy. Skonstruuj opis planowanych działań, uwzględnij szanse i zagrożenia, jakich się spodziewasz oraz przeanalizuj swoje mocne i słabe strony.

Planowana ścieżka kariery:

Szanse:

Zagrożenia:

Moje mocne strony:

Moje słabe strony:

Inne:

Słownik

de facto

(z łac. według faktów); faktycznie, w rzeczywistości

de iure

(z łac. według prawa); jest to określenie stanu rzeczy zgodnego z normą prawną; często stosowane jako przeciwieństwo *de facto* – stanu faktycznego

kategoria społeczna

zbiór jednostek wyodrębniony ze zbiorowości ze względu na cechę odróżniającą je od innych jednostek; cecha ta musi być ważna pod względem społecznym, a jednostki muszą posiadać poczucie odrębności ze względu na tę cechę

klasa społeczna

segment społeczeństwa, do którego zaliczamy jednostki pozostające w podobnym położeniu społecznym warunkowanym własnością; dotyczy to zwłaszcza posiadania środków produkcji)

patologia

(z gr. *pathos* – choroba, cierpienie oraz *logos* – wiedza, nauka); nauka o cierpieniu; patologią społeczną określa się zjawiska, które naruszają normy i wartości, wywołujące potępienie społeczne zbiorowości lub całego społeczeństwa i wywołujące społeczne działania mające ograniczyć, likwidować, przeciwdziałać zjawiskom

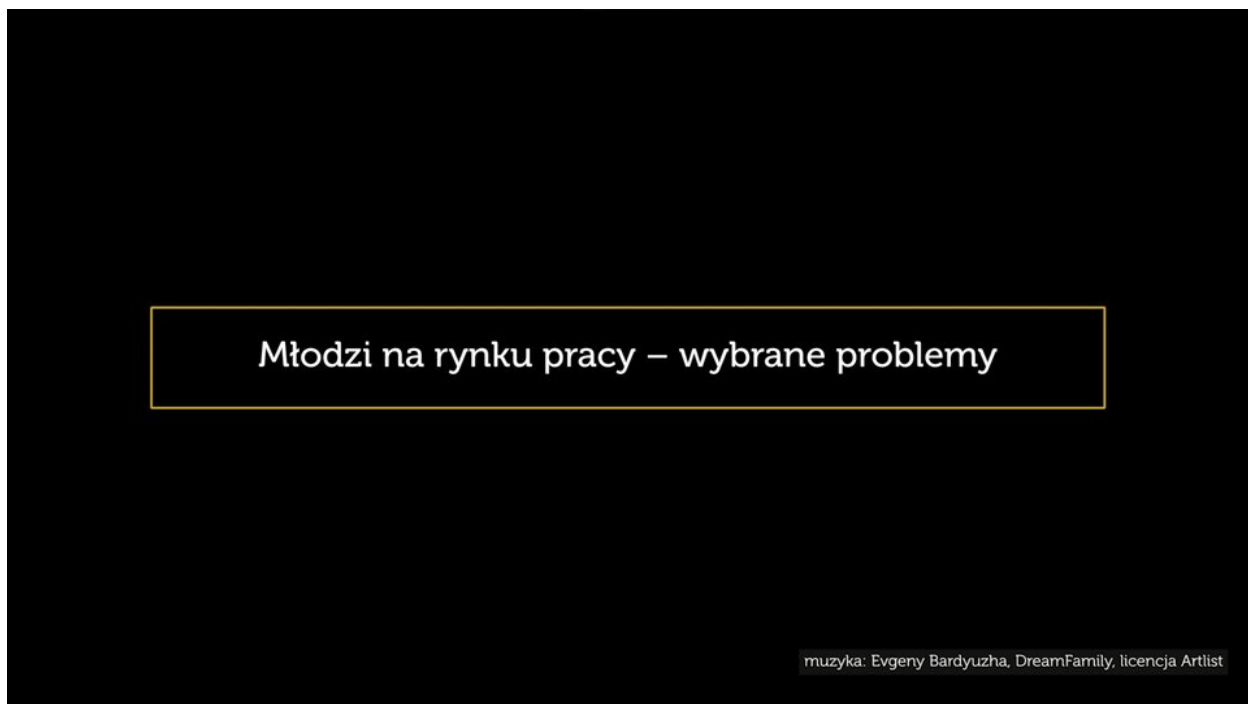
prekariat

kategoria społeczna (lub według niektórych socjologów: klasa społeczna), która powstała na współczesnych rynkach pracy; należące do niej jednostki charakteryzuje niepewność ich sytuacji ekonomicznej wynikająca z elastycznych form zatrudnienia; w związku z tym ich dochody są niestabilne, sytuacja niepewna a ponadto nie korzystają z żadnych świadczeń wynikających ze stałego zatrudnienia; do kategorii tej zalicza się także tych pracowników, którzy mając pracę etatową, wykonują pracę niskiej jakości, nisko płatną, taką, która nie pozwala się im utrzymać na przeciętnym poziomie

Film

Polecenie 1

Obejrzyj film i zastanów się, które z charakterystyk rynku pracy w Polsce są dla Ciebie pozytywne, a które negatywne (biorąc pod uwagę oczekiwania, jakie masz co do swojej przyszłej pozycji na tym rynku).

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Dr6mrlrIc>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem Młodzi na rynku pracy - wybrane problemy.

Ćwiczenie 1

Zaznacz, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Z badań wynika, że trudniejszą sytuację na rynku pracy mają najmłodsi pracownicy, a nie najstarsi.	☐	☐
Brak bezrobocia w PRL dowodził wyższości systemu centralnego planowania nad wolnym rynkiem.	☐	☐
Zasada polskiego rynku pracy jest następująca: jeśli jesteś młodym pracownikiem, musisz się zatrudnić na umowie cywilnoprawnej.	☐	☐
Średnia płaca w Polsce rośnie równoległe z inflacją.	☐	☐
System kształcenia zawodowego stanowi element rynku pracy.	☐	☐
Bezrobocie nie zawsze jest oznaką patologii rynku pracy.	☐	☐

Ćwiczenie 2

Zapoznaj się z dokumentem, do którego dotarł portal Śląskibiznes.pl, i wykonaj polecenie.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.

SRK/TL/077-31/19
SN/TL/TLMM/077-31/26497/19

Bytom 23.09.2019 r.

**Związki Zawodowe
wg rozdzielnika**

dotyczy: Wykaz likwidacji Oddziałów SRK S.A.

Zgodnie z wnioskiem strony społecznej dotyczącym podania terminów zakończenia likwidacji poszczególnych oddziałów należących do SRK S.A. w poniższej tabeli przedstawiamy stosowne informacje.

Lp.	ODDZIAŁ	TERMIN ZAKOŃCZENIA LIKWIDACJI	SPÓSOB LIKWIDACJI	PRZEKAZANIE MAJĄTKU	
				POWIERZCZENIA	DÓŁ
1	KWK "BOŻE DARY"	31.12.2020	POMPOWNI STACJONARNA	KCL / CZOK	CZOK
2	KWK "BRZESZCZE WSCHÓD"	31.12.2019	CAŁKOWITA	KCL	-
3	KWK "CENTRUM"	31.12.2021	POMPOWNI STACJONARNA	KCL / CZOK	CZOK
4	KWK "JAS MÓŚ"	31.12.2023	POMPOWNI STACJONARNA	KCL / CZOK	CZOK
5	KWK "KRUPIŃSKI"	31.12.2021	CAŁKOWITA	KCL	
6	KWK "MAKOŚCZYŃ"	31.12.2022	POMPOWNI STACJONARNA	KCL / CZOK	CZOK

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.
ul. Strękowa 8
41-500 Bytom

tel.: +48 22 3513-301 lub
+48 22 410 1000
fax: +48 22 3513-306, 313 lub
+48 22 410 1002
e-mail: biuro@srk.pl, kasa@srk.pl
www.srk.pl

Set Reptowry Kopalnia-Piekarni w Katowicach,
KCL Wydział Organizacyjny
Kopalnia Piekarni Reptowry
KOD 0000127497

KOD 000-00-10-001
Regist. 170601004
Kopieci Anonimowy: 148 837 000 R.N.

		Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.			
Lp.	ODDZIAŁ	TERMIN ZAKOŃCZENIA LIKWIDACJI	SPÓSOB LIKWIDACJI	PRZEKAZANIE MAJĄTKU	
				POWIERZCZENIA	DÓŁ
7	KWK "MYSŁOWICE"	31.12.2019	CAŁKOWITA	KCL	
8	KWK "MYSŁOWICE - WESOŁA I"	31.12.2021	POMPOWNI STACJONARNA	KCL / CZOK	CZOK
9	KWK "PIEKARY I"	31.12.2022	CAŁKOWITA	KCL	
10	KWK "POKÓJ I"	31.12.2022	CAŁKOWITA	KCL	
11	KWK "RYDUŁTOWY I"	31.12.2021	CAŁKOWITA	KCL	
12	KWK "ŚLĄSK"	31.12.2021r	CAŁKOWITA	KCL	
13	KWK "WIECZOREK I"	31.12.2019r	CAŁKOWITA	KCL	
14	KWK "WIECZOREK II"	31.12.2020	POMPOWNI GŁĘBINOWA	KCL / CZOK	

Źródło: slaskibiznes.pl, tylko do użytku edukacyjnego.

Rozstrzygnij, na przekroczenie dozwolonej wartości których wskaźników bezrobocia mogą wpłynąć plany likwidacyjne: strukturalnego czy naturalnego. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: strukturalnego

Uzasadnienie:

Badanie 2

Weź pod uwagę dotychczasowe rozważania z Badania 1, wykonanych ćwiczeń oraz pozostałych materiałów i ponownie odpowiedz na trzy pytania. Wariant „trudno powiedzieć” wybierz tylko wtedy, gdy rzeczywiście nie potrafisz się zdecydować na żadną inną odpowiedź.

Ćwiczenie 1

Jakie są twoje oczekiwania względem państwa i jego roli w zapewnieniu ci utrzymania? Zaznacz wszystkie opcje, z którymi się zgadzasz.

☐ Oczekuję od państwa, że pomoże mi znaleźć pracę, jeżeli byłaby taka potrzeba.

☐ Oczekuję od państwa pomocy socjalnej, która pozwoli mi całkowicie pokryć koszty życia w sytuacji, gdy nie będę mógł/mogła znaleźć pracy.

☐ Oczekuję od państwa pomocy w finansowaniu mojej nauki lub szkoleń.

☐ Nie oczekuję niczego od państwa.

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań*. Kwiecień 2019, PARP, Warszawa 2019, s. 9.

Ćwiczenie 2

Jakie są twoje oczekiwania co do stabilności zatrudnienia? Czy...

- ☐ zależy ci na umowie o pracę na czas nieokreślony, nawet jeżeli wiązałoby się to z dużo niższym wynagrodzeniem netto niż w przypadku innych form zatrudnienia?
- ☐ wolisz bardziej stabilne miejsce pracy z mniejszym wynagrodzeniem netto niezależnie od rodzaju umowy?
- ☐ trudno powiedzieć

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań*. Kwiecień 2019, PARP, Warszawa 2019, s. 10.

Ćwiczenie 3

Jakie są twoje oczekiwania finansowe co do zarobków w przyszłej pracy?

- ☐ poniżej średniej krajowej
- ☐ chociaż równowartość, ale nie więcej niż dwukrotność średniej krajowej
- ☐ między dwukrotnością a trzykrotnością średniej krajowej
- ☐ ponad trzykrotność średniej krajowej

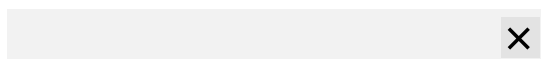
Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań*. Kwiecień 2019, PARP, Warszawa 2019, s. 10.

Porównanie sondaży i wyników badań

Ćwiczenie 4

Przeanalizuj różnice w procentowych rozkładach odpowiedzi na pytania sondażowe.

Jakie są twoje oczekiwania względem państwa i jego roli w zapewnieniu ci utrzymania?

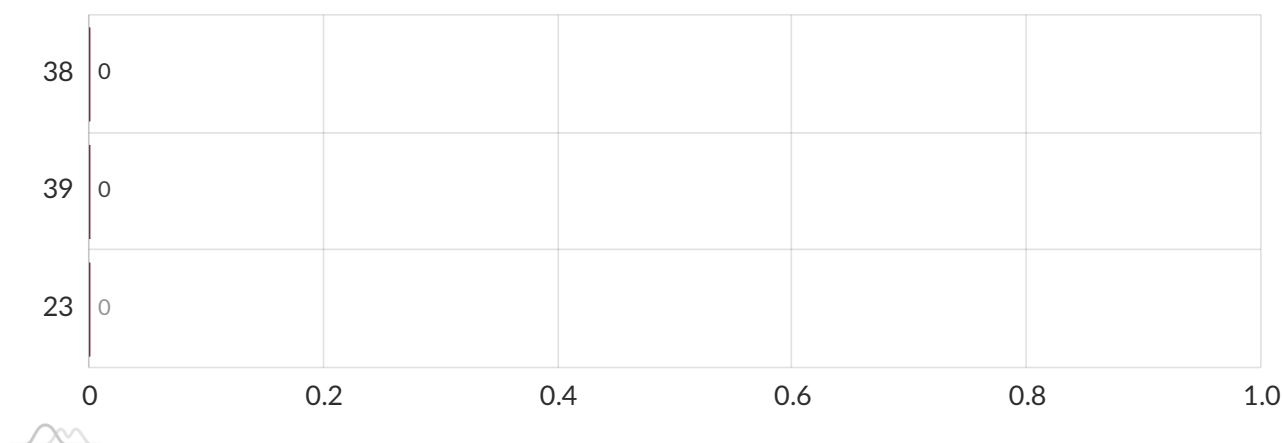
Maximum call stack size exceeded

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań*. Kwiecień 2019, PARP, Warszawa 2019, s. 9.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

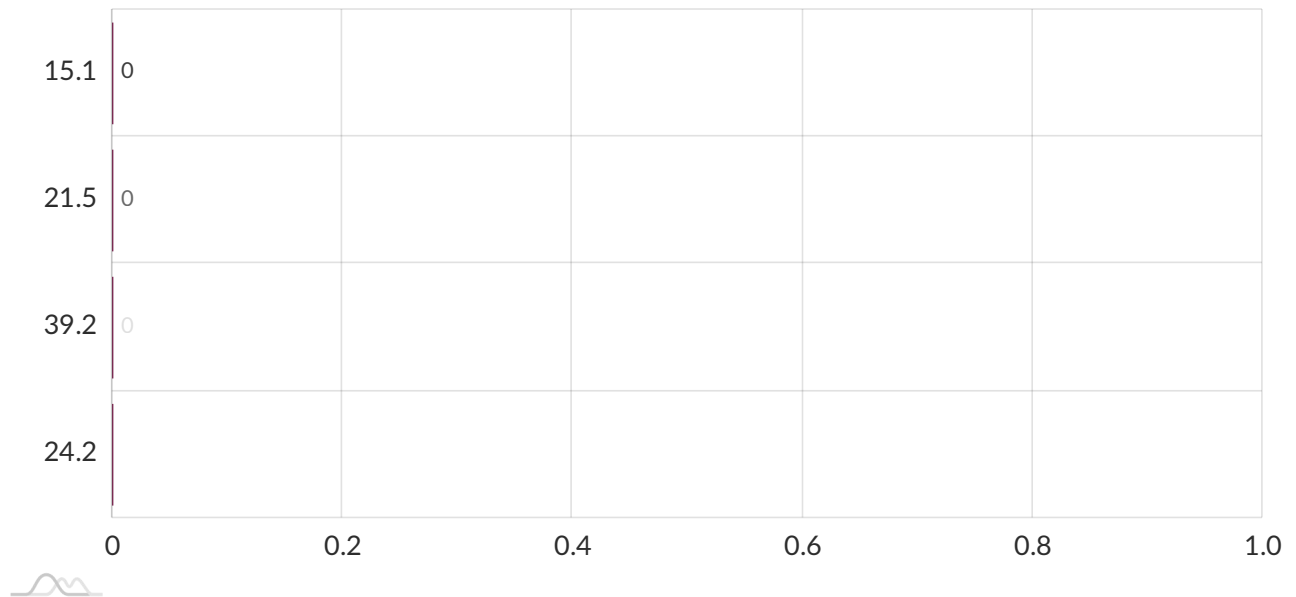
Jakie są twoje oczekiwania co do stabilności zatrudnienia? Czy...

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań*. Kwiecień 2019, PARP, Warszawa 2019, s. 10.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Jakie są twoje oczekiwania finansowe co do zarobków w przyszłej pracy?

Oprac. na podst. *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Aktualne trendy i wyniki badań*. Kwiecień 2019, PARP, Warszawa 2019, s. 10.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

W pierwszym kroku porównaj rozkłady procentowe odpowiedzi z badań zrealizowanych przez PARP na próbie dorosłych Polaków w wieku 18–19 lat z rozkładami odpowiedzi twojej klasy w Badaniu 1. Rozważ ewentualne przyczyny w różnicach poszczególnych wskaźników procentowych (jeśli uznasz je za istotne). Czy wy jako grupa różnicie się czymś od społeczeństwa polskiego jako całości? Co uzasadnia te różnice? Przedstaw swoją opinię.

W drugim kroku porównaj odpowiedzi z obu sondaży przeprowadzonych w klasie. Rozważ ewentualne przyczyny w różnicach poszczególnych wskaźników procentowych (jeśli uznasz je za istotne). Czy refleksja nad pytaniami po pierwszym sondażu oraz treści zamieszczonych materiałów mogły wpłynąć na zmianę wskazań części z was? Jeśli tak, przedstaw, których wskazań i uzasadnij dlaczego. Jeśli nie, również uzasadnij.

Dla nauczyciela

Autorka: Paulina Wierzbińska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie, Wiedza o społeczeństwie 2022

Temat: Zaburzenia na rynku pracy jako jeden z problemów Polski

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

III. Struktura społeczna i problemy społeczne.

Uczeń:

7) charakteryzuje wybrany problem życia społecznego w Rzeczypospolitej Polskiej; rozważa różne możliwości jego rozwiązania.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje rynek pracy, odwołując się do danych statystycznych;
- wiąże wybrane cechy, charakteryzujące współczesny rynek pracy w Polsce, z zagrożeniami, jakie czekają na niego jako przyszłego pracobiorcę;
- projektuje ścieżkę swojej kariery zawodowej.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego;
- badanie sondażowe.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;

- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Przedstawienie tematu „Zaburzenia na rynku pracy jako jeden z problemów Polski” i celów zajęć.
2. Zaciekawienie i dyskusja: nauczyciel zachęca uczniów do wypowiedzi na temat zagadnień opisanych w tekście otwierającym e-materiał.

Faza realizacyjna:

1. Zalogowany na platformie nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej (lub za pomocą rzutnika) pytanie sondażowe z sekcji „Badanie 1”. Uczniowie na telefonach komórkowych lub tabletach logują się do systemu, dołączają do lekcji i przystępują do odpowiedzi na zadane pytanie. Nauczyciel, korzystając ze swojego panelu użytkownika, wyświetla zestawienie odpowiedzi uczniów. Chętne osoby mogą uzasadnić swój wybór.
2. Podział klasy na grupy. Każdy zespół rozważa problemy przedstawione w ćwiczeniu 2 w sekcji „Badanie 1”. Następnie reprezentanci grup przedstawiają efekty pracy, które są wspólnie dyskutowane przez uczniów.
3. Praca z materiałem zamieszczonym w sekcji „Audiobook”. Uczniowie zapoznają się z treścią materiału, a potem w parach wykonują polecenia. Następnie wybrana osoba prezentuje propozycję odpowiedzi, a pozostali uczniowie ustosunkowują się do niej. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia ją, udziela też uczniom informacji zwrotnej.
4. Uczniowie zapoznają się z treścią filmu, zapisują problemy i pytania z nią związane. Następnie prowadzą dyskusję, która pozwala lepiej zrozumieć poruszaną tematykę. Na końcu przystępują do rozwiązywania zadań w sposób indywidualny.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie ponownie odpowiadają na pytanie sondażowe postawione na wcześniejszym etapie zajęć (w sekcji Badanie 2). Wyniki są wyświetlone na tablicy interaktywnej.
2. Podział na grupy. Każda z nich wykonuje ćwiczenie 2 w sekcji Badanie 2. Uczniowie porównują wyniki sondażu przeprowadzonego przez PARP oraz wyniki badań przeprowadzonych w klasie. Przedstawiciele zespołów prezentują odpowiedzi, które są wspólnie omawiane i porównywane.
3. Omówienie przebiegu zajęć, przedstawienie mocnych i słabych stron pracy zespołów i przekazanie informacji zwrotnej.

Praca domowa:

1. Czy według ciebie lepiej jest zaplanować swoją karierę i ściśle trzymać się planu, czy też lepiej podążać za swoimi zainteresowaniami i rozwijać swoje pasje? Uzasadnij swoją opinię.

Materiały pomocnicze:

- *Nierówne rytmy zmian świata pracy – rozmowy socjologów w czasie epidemii*, ath.bielsko.pl.
- *Rynek pracy, edukacja, kompetencje. Wyniki badań*, PARP, Warszawa 2019-20.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium z sekcji „Audiobook” jako inspirację do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej.